

Brussel, 12.7.2022
COM(2022) 336 final

Aanbeveling voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

houdende machtiging tot het openen van onderhandelingen over het opnemen van bepalingen inzake grensoverschrijdende gegevensstromen in de Overeenkomst tussen de Europese Unie en Japan betreffende een economisch partnerschap

TOELICHTING

1. ACHTERGROND VAN HET VOORSTEL

• **Motivering en doel van het voorstel**

Bij besluit van 29 november 2012 heeft de Raad de Commissie richtsnoeren gegeven om met Japan over een vrijhandelsovereenkomst te onderhandelen, en de Commissie heeft die richtsnoeren ten grondslag gelegd aan haar onderhandelingen over de Overeenkomst tussen de Europese Unie en Japan betreffende een economisch partnerschap (“de overeenkomst”). Hoofdstuk 8 van de overeenkomst bevat uitgebreide bepalingen inzake handel in diensten, liberalisering van investeringen en elektronische handel.

Ten tijde van het afronden van de onderhandelingen was het interne standpunt van de Europese Unie over horizontale bepalingen inzake grensoverschrijdende gegevensstromen en de bescherming van persoonsgegevens in het kader van handelsovereenkomsten echter nog niet uitgekristalliseerd. Bijgevolg bevat de overeenkomst geen materiële voorschriften inzake grensoverschrijdende gegevensstromen tussen de Europese Unie en Japan, maar een evaluatieclausule in artikel 8.81: *“De partijen beoordelen binnen drie jaar na de datum van inwerkingtreding van [de] overeenkomst of het noodzakelijk is om bepalingen over het vrije verkeer van gegevens in [de] overeenkomst op te nemen.”*

Op 31 januari 2018 heeft de Europese Commissie haar goedkeuring gehecht aan horizontale bepalingen inzake grensoverschrijdende gegevensstromen en de bescherming van persoonsgegevens bij handelsbesprekingen¹, die in juli 2018 zijn bekendgemaakt. Over deze bepalingen is met succes onderhandeld in het kader van een aantal bilaterale overeenkomsten², en deze bepalingen zijn voorgesteld in de context van de lopende WTO-onderhandelingen over elektronische handel. De Europese Unie verkeert derhalve nu in de positie om de bepalingen van juli 2018 inzake grensoverschrijdende gegevensstromen op te nemen in de bestaande voorschriften van de overeenkomst inzake elektronische handel.

Na een reeks verkennende besprekingen op technisch niveau tussen vertegenwoordigers van de Europese Unie en Japan in 2021 heeft het bij artikel 22.1 van de overeenkomst opgerichte Gemengd Comité tijdens zijn vergadering van 25 maart 2022 onderzocht of het economisch partnerschap tussen de Europese Unie en Japan baat zou hebben bij het opnemen van bepalingen inzake grensoverschrijdende gegevensstromen in de overeenkomst. Daarop voortbouwend hebben de vertegenwoordigers van de Europese Unie en Japan tijdens de 28e top EU-Japan toegezegd te overwegen de met het oog op die opname noodzakelijke onderhandelingen op te starten.

De Europese Unie en Japan onderhouden hechte en dynamische economische betrekkingen, en zij hebben via hun regeling voor wederzijdse adequaatheid 's werelds grootste zone voor de beveiligde doorgifte van persoonsgegevens tot stand gebracht. Japan is de nauwste strategische partner van de Europese Unie in de Indo-Pacifische regio en de op één na grootste handelspartner van de Europese Unie in Azië. Derhalve is het passend om voor het eerst handelsbesprekingen over een specifieke kwestie te starten teneinde bepalingen inzake

¹ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/july/tradoc_157130.pdf

² Zie artikel 201 van de Handels- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Unie en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie, enerzijds, en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, anderzijds. De bepalingen zijn ook door Chili aanvaard tijdens de thans afgeronde onderhandelingen met het oog op de modernisering van de associatieovereenkomst tussen de Europese Unie en Chili. Tot slot zijn de bepalingen door de EU te berde gebracht in het kader van haar lopende onderhandelingen met Australië, Nieuw-Zeeland, Indonesië en India.

grensoverschrijdende gegevensstromen, gegevensbescherming en privacy in de overeenkomst op te nemen.

- **Verenigbaarheid met bestaande bepalingen op het beleidsterrein**

Door te streven naar voorschriften voor het aanpakken van ongerechtvaardigde belemmeringen voor gegevensstromen zonder dat afbreuk wordt gedaan aan de autonomie van de Europese Unie op het gebied van regelgeving, met name wat gegevensbescherming en privacy betreft, draagt het voorstel bij tot de verwezenlijking van de doelstellingen die zijn vastgesteld in de mededeling van de Commissie van 18 februari 2021 aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's³.

- **Verenigbaarheid met andere beleidsterreinen van de Unie**

Door met Japan over voorschriften inzake grensoverschrijdende gegevensstromen te onderhandelen in overeenstemming met het geconsolideerde voorstel voor bepalingen inzake grensoverschrijdende gegevensstromen en de bescherming van persoonsgegevens en de privacy in het kader van handelsovereenkomsten, volgt het voorstel de strategie van de Commissie die is vastgelegd in de evaluatie van het handelsbeleid, de EU-datastrategie en de gezamenlijke mededeling van de Commissie over de EU-strategie voor samenwerking in de Indo-Pacifische regio.

In de evaluatie van het handelsbeleid heeft de Commissie zich ertoe verbonden *“ongerechtvaardigde belemmeringen voor gegevensstromen [te] blijven aanpakken zonder afbreuk te doen aan haar autonomie op het gebied van gegevensbescherming en privacy”*. In de EU-datastrategie⁴ staat: *“De EU wil deze ongerechtvaardigde belemmeringen voor datastromen in bilaterale besprekingen en internationale fora blijven aanpakken, ook bij de Wereldhandelsorganisatie, en tegelijkertijd blijven werken aan Europese regels en normen voor dataverwerking die stroken met de EU-wetgeving.”* Gegevensstromen worden ook aangemerkt als een belangrijk aspect van de gezamenlijke mededeling van de Commissie over de EU-strategie voor samenwerking in de Indo-Pacifische regio⁵.

2. RECHTSGRONDSLAG, SUBSIDIARITEIT EN EVENREDIGHEID

- **Rechtsgrondslag**

Artikel 207, lid 4, eerste alinea, in samenhang met artikel 218, leden 3 en 4, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) wordt aangegeven als rechtsgrondslag voor dit voorstel.

- **Subsidiariteit (bij niet-exclusieve bevoegdheid)**

Overeenkomstig artikel 5, lid 3, van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU) is het subsidiariteitsbeginsel niet van toepassing op gebieden die onder de exclusieve bevoegdheid van de EU vallen.

- **Evenredigheid**

De aanbeveling van de Commissie is in overeenstemming met het evenredigheidsbeginsel.

³ Evaluatie van het handelsbeleid – Een open, duurzaam en assertief handelsbeleid, COM(2021) 66 final.

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0066&from=NL>

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?qid=1656425170887&uri=CELEX%3A52021JC0024>

- **Keuze van het instrument**

Het enige beschikbare instrument voor het verwezenlijken van de doelstelling is een internationale overeenkomst. Derhalve is een machtiging tot het openen van onderhandelingen over een internationale overeenkomst vereist.

3. EVALUATIE, RAADPLEGING VAN BELANGHEBBENDEN EN EFFECTBEOORDELING

- **Evaluatie van bestaande wetgeving en controle van de resultaatgerichtheid ervan**

Niet van toepassing

- **Raadpleging van belanghebbenden**

Niet van toepassing

- **Bijeenbrengen en gebruik van expertise**

Niet relevant

- **Effectbeoordeling**

Niet relevant

- **Resultaatgerichtheid en vereenvoudiging**

Niet van toepassing

- **Grondrechten**

De aanbeveling is in overeenstemming met de EU-Verdragen en het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Met het indienen van het geconsolideerde voorstel voor bepalingen inzake grensoverschrijdende gegevensstromen en de bescherming van persoonsgegevens en de privacy in het kader van handelsovereenkomsten beoogt de Commissie met name de regelgevingsautonomie van de Unie op het gebied van gegevensbescherming en privacy in stand te houden.

4. GEVOLGEN VOOR DE BEGROTING

Niet relevant

5. OVERIGE ELEMENTEN

- **Uitvoeringsplanning en regelingen betreffende controle, evaluatie en rapportage**

Niet van toepassing

- **Toelichtende stukken (bij richtlijnen)**

Niet van toepassing

- **Artikelsgewijze toelichting**

Bij dit voorstel wordt de Commissie gemachtigd om namens de Unie te onderhandelen over het opnemen van bepalingen inzake grensoverschrijdende gegevensstromen in de economische partnerschapsovereenkomst tussen de Europese Unie en Japan.

In de bijlage bij het voorstel worden de door de Commissie te volgen onderhandelingsrichtsnoeren vastgesteld.

BESLUIT VAN DE RAAD

houdende machtiging tot het openen van onderhandelingen over het opnemen van bepalingen inzake grensoverschrijdende gegevensstromen in de Overeenkomst tussen de Europese Unie en Japan betreffende een economisch partnerschap

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 218, leden 3 en 4,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) In artikel 8.81 van de Overeenkomst tussen de Europese Unie en Japan betreffende een economisch partnerschap (“de overeenkomst”) is bepaald dat de partijen beoordelen of het noodzakelijk is om bepalingen over het vrije verkeer van gegevens in de overeenkomst op te nemen.
- (2) Het bij artikel 22.1 van de overeenkomst opgerichte Gemengd Comité heeft tijdens zijn vergadering van 25 maart onderzocht of het economisch partnerschap tussen de Europese Unie en Japan baat zou hebben bij het opnemen van bepalingen inzake grensoverschrijdende gegevensstromen in de overeenkomst. Daarop voortbouwend hebben de vertegenwoordigers van de Europese Unie en Japan tijdens de 28e top EU-Japan toegezegd te overwegen de met het oog op die opname noodzakelijke onderhandelingen op te starten.
- (3) De Europese Unie en Japan onderhouden hechte en dynamische economische betrekkingen, en zij hebben via hun regeling voor wederzijdse adequaatheid 's werelds grootste zone voor de beveiligde doorgifte van persoonsgegevens tot stand gebracht. Japan is de nauwste strategische partner van de Europese Unie in de Indo-Pacifische regio en de op één na grootste handelspartner van de Europese Unie in Azië.
- (4) De Europese Unie voert op bilateraal niveau met een aantal derde landen onderhandelingen over voorschriften voor grensoverschrijdende gegevensstromen, alsook in het kader van de lopende WTO-onderhandelingen over elektronische handel. Derhalve is het passend de Commissie te machtigen tot het openen van onderhandelingen met het oog op het opnemen van bepalingen inzake gegevensstromen in de overeenkomst, in overeenstemming met de horizontale bepalingen inzake grensoverschrijdende gegevensstromen en de bescherming van persoonsgegevens bij handelsbesprekingen⁶,

⁶ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/july/tradoc_157130.pdf

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

De Commissie wordt gemachtigd om namens de Unie te onderhandelen over bepalingen inzake grensoverschrijdende gegevensstromen in het kader van de Overeenkomst tussen de Europese Unie en Japan betreffende een economisch partnerschap.

Artikel 2

De aan de Commissie gegeven onderhandelingsrichtsnoeren voor de onderhandelingen met Japan over bepalingen inzake grensoverschrijdende gegevensstromen zijn opgenomen in het addendum bij het besluit.

Artikel 3

De onderhandelingen worden gevoerd in overleg met het [door de Raad in te voegen naam van het speciale comité].

Artikel 4

Dit besluit is gericht tot de Commissie.

Gedaan te Brussel,

*Voor de Raad
De voorzitter*